

KAM PLOVEMO?

Ob prebiranju poročil naših muzejev in drugih narodopisnih ustanov o delu v lanskem letu (gl. prejšnjo številko Glasnika), se nam nehote vsiljuje to nekoliko patetično vprašanje. Muzeji tožijo, da ne morejo delati, ker nimajo etnografov in jih ne morejo dobiti kljub razpisom. Baje novomeški muzej ponuja celo stanovanje in vendar razpisanega mesta ne more oddati. Primerilo se je, da je sodelavec nekega muzeja iskal med študenti—etnografi pomočnika za terensko delo, pa se nihče ni javil. In vendar študira etnografijo lepo število mladih ljudi, vsako leto celo kateri diplomirajo! Kam gredo ti diplomanti? Kaj se pravzaprav dogaja? Čemu študirajo, če jih stroka ne privlači in po diplomii iščejo zaposlitve zunaj nje? Govori se o reformi univerze, o spremembi učnih metod, medsebojnih odnosov itd. Ali ni morda reforma potrebna tudi na drugi strani, pri študentih? Na misel mi prihajajo besede gospe Curie: „Ne pričakujmo, da bomo ustvarili boljši svet, dokler ne bomo ustvarili boljšega človeka! Vsakdo se mora najprej sam izpopolniti.“

Etnografskega dela ne moreš opravljati z računico v roki in uspehi se ne dajo meriti z računom v banki, zaman je upati na lagoden pisarniški posel s čim krajšim delavnikom in velika zmota je gledati v etnografiji solzavo romantično domoznanstvo, za katerega zadostuje peščica znanja in prgišče leporečja.

Za delo v etnografski stroki se je treba pripraviti enako temeljito kot za katerikoli drugi poklic, potrebna je široka razgledanost in znanje jezikov, zraven pa precejšnja mera idealizma in požrtvovalnosti, razumevajoča človečnost, ljubezen do vsega lepega in dobrega. Le kdor ima vse to (ali si vsaj prizadeva, da bi imel), se bo z veseljem lotil terenskega dela, tudi kadar bo treba kam peš navkreber, po odročnih krajih; znal se bo odreči vsakdanjemu mestnemu udobju, če bo to zahtevalo raziskovalno delo na terenu, znal se bo s spoštljivo prisrčnostjo približati preprostemu človeku; ne bo smatral za izgubljeni čas ure, ki jih bo porabil za zamudno brskanje po knjigah in arhivskih listinah, ne bo mu nerodno stopiti na zaprašeno podstrešje kmečke hiše in ne bo vihal nosu ob prihodu v hlev ali pastirsko stajo. Če se bo znal vselej in z vsakomur pomeniti s prostodušno odkritostjo dobrega človeka, čigar prijaznost je naravna ne visokostno pokroviteljska, mu bodo terenska pota in srečanja z ljudmi vir nepozabnih doživljajev, polnih topline in prikupnosti.

Včasih smo imeli take etnografe in jih imamo še. Ali pa jih bomo imeli tudi v bodoče? Ali se moramo res bati, da bo kmalu prvo in edino vprašanje mladega človeka pred izbiro poklica, če se mu posel splača? Ali bo kmalu postal edini ideal čim manj delati za čim večjo plačo, čim hitreje doseči standard s čim manjšim trudom? Kdor more iti neprizadeto mimo cvetočega travnika, komur ne dehti zorana zemlja, kdor nima posluha za preprosto lepoto ljudske pesmi, kdor ne občuti ubranosti v izdelkih ljudske materialne kulture, komur pomenijo

ljudski običaji zaostalost, ki je komaj še pravšnja navlaka turističnih prireditev, tak ne sodi med etnografe. Zato naj bi ob vpisu na etnografski oddelek ne vprašali kandidatov samo po maturitetnem izpričevalu, marveč presojali človeka v njih.

Ob nezasedenih delovnih mestih po muzejih menda vendar ne more biti skrbi, da bi mlad, dela voljan etnograf ne mogel dobiti zaposlitve, torej kruha! Razen tega pa muzeji niso edino delovno področje. Nekaterih vej etnografije se sploh še ni nihče lotil. Tako je npr. skoraj povsem neraziskana mitologija. O ljudski medicini imamo sicer zbranih precej podatkov, nimamo pa raziskovalcev, saj bi tisti, ki bi se hotel posvetiti temu zanimivemu vprašanju, moral razumeti tudi nekaj o splošni medicini. Nihče se še ni načrtno lotil zbiranja in raziskovanja ljudskih pregovorov in rekov. Komaj malo načeto je področje otroških in družabnih iger. Nadaljevati bi bilo treba že lepo vpeljano raziskovanje ljudske dramatike. Koliko so ljudje nekdaj vedeli o vremenu samo iz opazovanja naravnih pojavov! Zdaj poslušajo radijsko vremensko napoved in vsa ljudska modrost o vremenu bo šla v pozabo. Etnograf—slavist bi imel za vse življenje dela z raziskovanjem ljudskega načina izražanja, rekov, rečenic, tvorbe stavkov itd., kar puščajo naši jezikoslovci povsem v nemar, čeprav vedo, da se narečja spričo močnih vplivov družbenih občil hitro razkrajajo. Koliko problemov zastavlja še ljudsko stavbarstvo! Tudi glede ljudske likovne umetnosti še ni bila izrečena zadnja beseda. O pripovedništvu bi se dalo še marsikaj povedati in od ljudskih pesmi smo doslej raziskovali največ pripovedne. Še in še bi se dalo naštevati. Lahko bi rekli z Levstikom: „Dela je dosti, ali moža ni, ki bi se ga lotil!“

Ne ponuja se namreč samo tistim, ki imajo raziskovalno žilico, marveč ga je dovolj tudi za take, ki so usmerjeni bolj praktično ali pa jih celo mika umetniško oblikovanje. Tako bi recimo na naši radioteleviziji kravvo potrebovali etnografa za sestavljanje poljudnih etnografskih oddaj in kot svetovalca urednikom in režiserjem, ki mislijo, da je skrinja, majolika in narodna ruta že vse bogastvo slovenske ljudske kulture. Če bi bil pri Turistični zvezi stalno nameščen etnograf, bi se razne turistične prireditve ne spreminjale v neokusne šemarije in bi ljudje po podeželskih krajih ne iskali z lučjo folklornih dodatkov svoji turistični prizadevnosti. Če bi recimo podjetje „Dom“ imelo etnografa, bi se njegove izložbe ne polnile z izdelki dvomljivega izvora in vrednosti z vseh vetrov, marveč bi prišli do kupcev izdelki spretnih rok naših ljudi iz odročnih, gospodarsko šibkih krajev. Spominkarstvo je naravnost boleča točka pri nas. Nič ne bi škodovalo, če bi se pri svetu za urbanizem ali podobni ustanovi znašel etnograf, ki bi znal svetovati, kadar gre za obnovo in prezidave po vaseh, če že naši arhitekti nimajo nobenega posluha in občutka za ohranitev stilne podobe naših vasi oziroma za pravilno ubranost novega s starim. Potrebe so najbrž tudi še drugod. Teh mest kajpak nihče ne razpisuje, čeprav bi bilo še kako nujno. Bojim se, da bi bilo tudi brezupno, če celo muzeji zaman kličejo po etnografih.

Morda bo kdo dejal, da je ohranjanje starega izročila jalov posel, da razvoja ni mogoče zadržati ali ustaviti, da etnografi ne smemo biti zagledani v preteklost in v podeželje, marveč se lotiti sodobnih problemov, raziskovanja sodobnega življenja mestnih naselij. Pravl A tudi tega se skoraj nihče ne loteval. Vrtimo se v začaranem krogu: delo ni opravljeno, ker ni delavcev, teh pa ni, ker bojda od etnografije ni mogoče živeti. Vsaj tako se zdi. Kako naj si sicer razlagamo mrtvilo med študenti—etnografi, nemogoče razmere v naših ustanovah in kričeče zamudništvo na tolikih področjih etnografije. Nekaj bo treba menda le storiti. Ali pa bomo raje pustili, naj gre kamor hoče, pa čeprav naša barka nasede in se razbije ob čereh kulturne brezbriznosti pridobitniške, v užitke zaverovane družbe.

ZK.

20 LET NARODOPISNE SKUPINE V CELJU

Letos poteka dvajset let, odkar je pokojni slovenski narodopisec dr. France Kotnik zbral okrog sebe v okviru takratnega Mestnega muzeja skupino narodopisnih ljubiteljev, ki so se večidel že v predaprilski Jugoslaviji ukvarjali s proučevanjem slovenskih starožitnosti. To so bili: Božič Jakob, Lekše Jože, Predan Drago, Stupica Anton in Terčak Stane. Skupina se je podala takoj prvo leto v gornjegrajske hribe in obiskala v štirinajstih delovnih dneh domala vse samine v teh goratih predelih ter zbrala veliko dragocenega gradiva s področja materialne, duhovne in socialne kulture. Ker člani niso mogli obdelati težkega terena ob prvem raziskovanju, so delo nadaljevali in ga zaključili naslednje leto, razen tega pa še obdelali Jurklošter in okolico.

Leta 1953 je skupina, ki sta se ji pridružila še prof. Karel Arko in Jurče Vreže, razširila svoje raziskovalno delo globlje na Kozjansko; raziskala je Podsredo, naslednja leta pa še Šmarje pri Jelšah in okolico Šentvida nad Šoštanjem.

V petih letih raziskovalnega dela se je nabralo toliko dragocenega gradiva, da so začeli člani delovne skupine resno razmišljati, kako ga čimprej urediti in publicirati. Žal je prezgodnja smrt leta 1955 iztrgala skupini uglednega strokovnjaka in urednika dr. Franceta Kotnika. Kljub praznini, ki je z njegovim preranim odhodom v skupini nastala, so člani z delom nadaljevali in že leto za tem izdali v redakciji prof. Vlada Novaka in s pomočjo izdatne dotacije takratnega okrajnega ljudskega odbora „Zbornik narodopisnih zapisov z Gornjegrajskega in Kozjanskega“. V spomin na svojega nepozabnega mentorja in znanstvenika so mu dali ime „Kotnikov zbornik“. Vsebinsko bogato knjigo ilustrirajo številne risbe.

Poslej je nekaj let vodila skupino kustodinja Milena Moškon ob sodelovanju nekaterih študentov etnološkega oddelka ljubljanske filozofske fakultete. Eno leto je sodeloval tudi univ. prof. dr. Vilko Novak. Skupina je raziskovala zatem v Šmihelu nad Mozirjem, v Podraduhi nad Lučami, Podvolovljeku in še v nekaterih zaselkih gornjesavinjske doline.

Razen navedene publikacije je skupina zbrala bogato zbirko narodopisnih eksponatov za etnografski oddelk celjskega Pokrajinskega muzeja, ki pa žal še vedno ni odprt za javnost. Leta 1965 so nekateri člani skupine izdatno sodelovali pri pripravah na XII. kongres folkloristov Jugoslavije v Celju. Na kongresu so med 62 referenti sodelovali tudi trije člani celjske etnografske skupine: prof. Janko Orožen je prikazal zbranim delegatom geografski in zgodovinski prerez Savinjske doline, Fran Hribernik je referiral o gornjesavinjskem splavarstvu, Drago Predan pa o kaštah na celjskem področju.

Leta 1968 je ustanovilo enajst članov svojo celjsko sekcijo Slovenskega etnografskega društva. Sekcija ima svojo raziskovalno skupino: prof. Anton Aškerc in Stane Terčak za duhovno kulturo, akad. slikar Peter Krivec in Drago Predan za materialno kulturo, prof. Janko Orožen za geografske in zgodovinske raziskave. Letos se ji bosta pridružila še: prof. Petrina Ocvirkova za narečja in Edo Goršič za ljudsko glasbo. Skupina je že dve leti zapored raziskovala etnografske posebnosti na Paškem Kozjaku, letos pa misli obseči področje Stenice in Konjiške gore, na kar bo izsledke publicirala.

Raziskovalno delo je omogočila Skupščina občine Celje z vsakoletno skromno dotacijo, za kar ji gre iskrena zahvala. Zahvala pa velja tudi upravi Muzeja revolucije, kjer se člani skupine lahko tudi sestajajo.

Drago Predan

MI, KAR NAS JE KOVAČEV...

Z dovoljenjem pisca objavljamo odlomek iz pisma, poslanega odboru SED, ker se nam zdi prav, da Glasnik tudi o takih stvareh povzdigne svoj glas, če drugače ne pa „v ogledalo tistih dni in za spomin“.

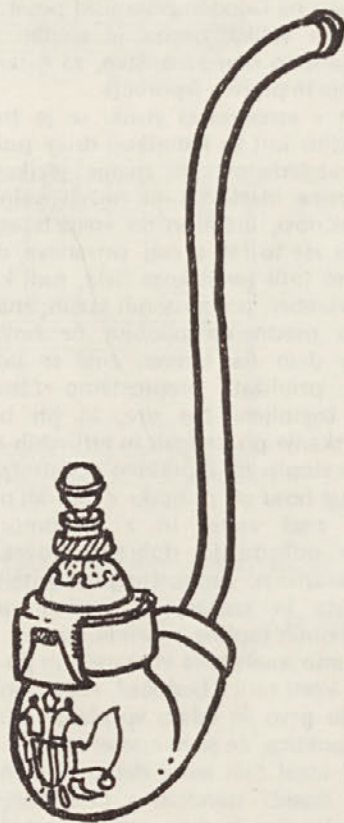
Čas prihaja, ko bom nujno moral odložiti kladivo in s tem bo pošteno umetno kovaško delo pri nas zaključeno. Storil sem vse, da bi se umetno kovaštvo pri nas obdržalo in naprej razvijalo, trkal sem na prenekatera vrata, da bi se karkoli storilo za vzgojo kvalitetnega kadra, pa se ni storilo ničesar.

Hodil sem okrog knjižnih založb, da bi se izdala knjiga o umetnem kovaštvu (s slikami), pa se ni nihče zainteresiral za to.

Lansko leto sem imel po gorenjskih mestih več razstav, ki so bile zelo dobro obiskane, pa sem poskušal, da za zaključek razstavim v Ljubljani. Prosil sem pri Etnografskem muzeju in pozneje pri Narodnem muzeju, tudi Društvo oblikovalcev Slovenije je nekaj imelo zraven, pa je seveda ta razstava padla v vodo. Mi Slovenci se pač odkrivamo in klanjamo pred tujo kulturo in umetnostjo, kar je pa našega, pa ni nič vredno. Zato ni čudno, da pronicva v vso našo kulturo in umetnost kič in dekadenca, spomeniki, arhitektura, glasba, film itd. Za kaj vse se troši ta ubogi slovenski kulturni groš! Prav bi bilo, da bi tiste žuljave roke, ki ta groš zaslužijo, imele pri tem tudi besedo.

Sicer pa se lahko tolažim z oslom: „Po moji smrti je pač vseeno, če trava ne raste.“

Joža Bertonec, kovač

IZ LJUDSKEGA IZROČILA O PROTITURŠKIH TABORIH NA GORENJSKEM

Ko smo v letu 1970 raziskavali protiturške tabore na Gorenjskem, smo zapisali tudi ohranjeno ljudsko izročilo o tej temi. Pri študiju zbranega gradiva smo zgodbe razdelili v dve skupini. Prva obsega take, ki se nanašajo na določene kraje in se pojavljajo samo enkrat (Rateče, Tabor pri Križu pri Komendi, Podtabor na Gorenjskem itd.), v drugi pa so tiste, ki se v variantah pojavljajo na različnih krajih (Sv. Primož nad Kamnikom, Miklavž nad Tuhinjem, Krtina itd.). Skupaj sicer skopim arhivskim gradivom nam je ljudsko izročilo pomagalo pojasnjevati skromne materialne ostanke na terenu.

Ob raziskovanju domnevnega protiturškega tabora v Ratečah smo mogli prav s pomočjo ljudskega izročila ugotoviti, katera od obeh obstoječih cerkva je bila verjetno utrjena kot tabor. Cerkev sv. Duha bi bila po legi primernejša za utrditev, vendar je stavba očitno iz časov, ko taborov niso več gradili. Nasprotno pa je podružnica sv. Tomaža, ki stoji v kotanji, torej za utrditev povsem neprimerna, ostala do danes taka, kakršne so gradili v časih pred turškimi vpadi. Ker govori ljudsko izročilo, ki je zapisano v tamkajšnji župnijski kroniki, le o tej cerkvi, smo iskali še druga pričevanja in zares našli sliko cerkve sv. Tomaža iz konca 19. stoletja. Na njej upodobljena cerkva stoji na nizkem gričku in je obdana z obzidjem. Grička danes ni več, ker ga je zasula vodna naplavina. Izročilo pravi, da so domačini tedaj, ko so izvedeli, da se bližajo Turki, obdali cerkev sv. Tomaža z verigo in ko so Turki to videli, so se cerkvi izognili ter raje odšli po zgornji poti. Veriga, ki jo omenjajo tudi izročila iz drugih krajev (npr. od Sv. Lenarta pri Prevaljah na Koroškem), pomeni najbrž obzidje ali pa vodne jarke.

Podobno nam je pomagalo ljudsko izročilo razjasniti uganko ledinskega imena Tabor pri Križu pri Komendi. Na zemljišču so danes vidni sledovi zidovja, ki bolj spominja na gradišče kot na protiturški tabor s trdnim obzidjem. Zato smo domnevali, da je bila utrdba morda le občasna. In res je osemdesetletna Agata Kern s Križa pri Komendi povedala, da so se ljudje v času turških strahot „utaborili“ na griču, imenovanem danes Tabor. Ker je uporabila izraz „utaborili“ namesto „zatekli“, kot ponavadi pravijo ljudje, kadar govorijo o taborih, nam je to potrdilo misel, da je bil Tabor najbrž le zasilna utrdba, morda celo lesena (palisade).

V Podtaboru na Gorenjskem, kjer je utrdba še delno ohranjena, smo zvedeli zgodbo o resničnem dogodku iz turških časov. Takole pripoveduje: Ko so prišli Turki pred obzidje, so bili že vsi vaščani na varnem za tabornim obzidjem, le dekle iz najbližje hiše je še teklo po dviznem mostu. Turški janičar jo je zgrabil za dolgi kiti in jo hotel ujeti. Tedaj je priseben brambovec (tako v ljudskem izročilu vedno imenujejo branilce taborov) odsekal s sabljo dekletu kiti ter jo potegnil v tabor, na kar so pritegnili dvizni most in se tako rešili pred Turki. Zgodba je upodobljena na novejši freski na severni steni prezbiterija. Potomci dekleta so postavili v zahvalo za rešitev tudi kapelico, ki še danes stoji, in znana je domačija, iz katere je bila dekle doma. Da je imel tabor dvizni most, je zgodovinsko izpričano, v podrobnostih pa je zgodba toliko pretirana, da jo uvrščamo deloma že v tisto skupino izročil, ki se v variantah pojavljajo na različnih krajih.

Pripovedke iz te skupine smo našli v Tuhinjski dolini in pri Sv. Primožu nad Kamnikom. Iz arhivskih podatkov ni razvidno, da bi Turki prišli na svojih pohodih do težko pristopnih taborov pri Sv. Miklavžu nad Tuhinjsko dolino in Sv. Primožu nad dolino Črne, zato tu tudi ni osnov za resnične zgodbe.

Najbolj razširjena varianta zgodbe o čudežni rešitvi pred Turki pripoveduje, kako so se turškim konjem udirala tla pod kopiti in kako jih je plaz odnesel v dolino, tik preden so prispeli k Sv. Primožu nad dolino Črne. Podobne zgodbe je moč najti v Bohinju, na Koroškem idr.

V Tuhinjski dolini so nam pripovedovali tudi o junaških dejanjih proti Turkom. Ena od zgodb govori o tem, da so Turki lezli čez Kozjak, pa je mlad brambovec iz vzhodnega obrambnega stolpa tabora pri Sv. Miklavžu nad Tuhinjsko dolino ustrelil njihovega poveljnika. To je Turke tako zmedlo, da so še takoj obrnili in se niso nikdar več upali skozi dolino. Koliko pretiravanja je v takih zgodbah dokazuje dejstvo, da je med Kozjakom in Sv. Miklavžem vsaj 10 km razdalje!

Neka druga zgodba govori o junaški gospodinjji iz Laz v Tuhinju. Turki so jo presenetili ob peki kruha, pa se jih je lotila z burkljami. Zapodila jih je skozi vas in jih dvanajst pobila. Izročilo pravi, da ji je pri tem pomagala sama Marija.

Majda Fister

POGREBNA DRUŽICA V KREDU

Na sončnem obronku podnožja kobariškega Stola, prav ob robu ravnega polja, ki sega do Nadiže, leži gručasta vas Kred. Po slogu stavb spominja na vasi Slovenske Benečije. Hiše imajo razgibana visoka pročelja z dvojnimi ganjki in zunanjim stopniščem, vendar naglo izgubljajo nekdanjo podobo zunaj in znotraj. Taki, kakor so bile nekoč, sta ostali še rojstna hiša zgodaj umrlega pisatelja Čeboklija, o kateri pravijo, da je obstajala že v času Turkov in da je nekoč imela pridvižne stopnice, in hiša pesnika Lavrenčiča. Obe sta prepuščeni razpadu.

V Kredu so po zadnji vojni in deloma pred njo zamrli tudi mnogi stari običaji. Ohranil pa se je pogrebni običaj, ki mu nismo našli enakega nikjer drugod na Tolminskem.

Kadar kdo v vasi umre, izberejo izmed sorodnikov žensko, da mu bo za družico pri pogrebu. Če je bil rajni še samski, mora biti tudi družica samska, če je bil poročen, pa poročena žena. Navadno izberejo tisto, ki je razen domačih bolniku največ pomagala v zadnjih urah življenja.

Ko se začne pogreb, se postavi družica pred hišo ter čaka, da prinesejo krsto ven in jo postavijo na nosila. Tedaj položi družica prek krste pri nogah preganjeno „tenčico“ in se uvrsti v pogrebni spreved prva za krsto.

„Tenčica“ je bela platnena vezena ruta, kakršne so nekoč nosile naše žene. Ima belo izvezen rob z luknjičavo obrobo v rahlo valoviti črti, vzdolž roba je ob dveh stranicah izvezena cvetlična vejica, v vogalu pa pisan cvetlični šopek, ki poganja iz srca.

Nekoč je bilo v vasi več takih „tenčic“, pa so se porazgubile in je ostala zdaj le ena, ki jo skrbno hranijo. Uporabljajo jo samo ob pogrebu in si jo za to priložnost sposojajo od hiše do hiše.

Ko pride pogrebni spreved v cerkev in postavijo krsto z nosilnico na tla, družica odvzame tenčico, si jo položi prek roke ter jo nosi tako do konca pogreba. Po pogrebu domači tenčico operejo, zlikajo in vrnejo hiši, kjer so si jo izposodili.

Pravijo, da je običaj menda spomin na Kristusov pogreb: ko so ga sneli s križa, so ga zavili v tenčico. Razen v Kredu ga poznajo samo še v Robiču in Potokih, ki spadata pod cerkev v Kredu.

Marija Rutar, Tolmin

„ZABUČALE GORE...“

(Opomba k raziskovanju češko-slovenskih stikov v ljudski pesmi)

V svoji razpravi o ljudski pesmi (Narodno pesništvo. Narodopisje Slovencev II, Ljubljana 1952, 19–46) je I. Grafenauer zapisal (str. 20), da nosilec ljudske pesmi ni le preprosto podeželsko prebivalstvo, marveč, da je „pevec, ki znajo peti narodne pesmi in jih pojo, tudi med mestnimi sloji in med izobraženstvom“. Podobno trdi tudi nemški etnomuzikolog W. Wiora v svoji knjigi „Das echte Volkslied“ (Heidelberg 1950), ko govori o temeljnih plasteh naroda kot nosilcih ljudske pesmi. Pravi, da jim pripadajo lahko tudi izobraženci, ker „ljudstvo v smislu narodopisja ni samo sociološki pojem, marveč pomeni kategorijo človečnosti sploh“ (n.d. str. 19)¹. Pri nas smo doslej raziskovali le primere, ki smo jih našli med podeželskimi pevci, nismo se pa še vprašali, kaj pojo po večjih krajih in mestih. Precej bo gotovo pesmi, ki so znane tudi po deželi, ki so takorekoč splošno slovenske in že nekako obrabljene „narodne“, nekaterih pa najbrž ne bi našli drugod kot med meščanskim prebivalstvom. Tu ne mislim popevk, ki jih danes slišiš malone za vsakim voglom, jutri pa bodo pozabljene, marveč pesmi, ki se vzdržijo vsaj nekaj desetletij ter se kot v podeželju prenašajo od ust do ust, čeprav so bile prvotno nemara zborovske in bi jih pevci lahko spoznali iz not. Ena izmed bodočih nalog bo vsekakor raziskati, katera umetna besedila so ponarodela in katere zborovske skladbe so se tako udomačile, da jih pojo tudi navadni pevci. Zanimiv tak primer je pesem z začetkom „Zabučale gore...“.

Vsaj zadnja leta pred drugo svetovno vojno je bila med pevci po mestih zelo znana, radi smo jo prepevali dijaki in komaj kdo je vedel, da pravzaprav ni slovenska. Besedilo je Župančičev prevod moravske ljudske pesmi. Objavil ga je v zbirki „Čez plan“ (str. 56; knjiga je izšla 1903 z letnico 1904), nastal pa je že jeseni leta 1899². Prevod je dokaj veren, le kitice so zamenjane in zadnjo je izpustil. Prim. češki izvirnik iz zbirke K. Plicke, Český zpěvník (Praha 1956, knj. 1, št. 460) in Župančičevo besedilo (Dela O. Ž. 1, Ljubljana 1936, str. 53):

1. Zahučaly hory,
zahučaly lesy,
kam ste sa poděty,
moje mładé časy?	1. Zabučale gore,
zašumeli lesi –
ah, mladost ti moja,
kam ušla si, kje si?
2. Moje mładé časy
neužitý krásy,
moje mładé leta
neužitý světa.	3. Časi, mladi časi,
neužití krási!
Moja młada leta
niso vžila sveta!
3. Mładost', moja mładost',
jak sam t'a strávila!
Jak bych byla kameně
do vody vhodila!	2. Ah, mladost ti moja,
kam si se zgubila?
Kakor da bi kamen
v vodo potopila.
4. Ten kameně ve vodě
přece sa obrátí,
ale moja mładost',
nikdá sa nevrátí.	4. Kamen še ta kamen
v vodi se obrne,
le mladost se moja
več nikdar ne vrne...
5. Mładost', moja mładost',
jak sem t'a utratil!
Jako bych být kameně
do voděny hodit.	

¹ Gre torej za psihološko usmerjenost človeka kot za njegovo pripadnost določeni družbeni plasti.

² Gl. Župančičevo Zbrano delo (DZS), 1. knj., Ljubljana 1956, 160 sl.

V zbirki K. Plicke je objavljena tudi melodija, ki pa je povsem drugačna, kot jo pojemo pri nas:

Za-hu-ča - ty ho-ry, za-hu-ča-ty le-sy,
kam ste sa po-dě-ty mo-je mła-de ča-sy,
mo - je mła-de ča - sy!

Kako je to mogoče? Uganko razrešijo „Zbori“, glasbena revija, v kateri je leta 1930 (l. 6, št. 3 b, str. 25–26) izšla skladba za mešani zbor z naslovom „Zabučale gore (Teče voda...). Moravska narodna – prevedel O. Župančič. V proslavo 80-letnice prezidenta ČSR, gospoda T. G. Masaryka priredil Emil Adamič.“ V književni prilogi revije pa piše na str. 34, da je to pesem učiteljski pevski zbor „z velikim uspehom prepeval na svoji koncertni turneji po Češkoslovaški“.

Adamičeva priredba je torej priložnostna skladba, v kateri sta združeni dve moravski pesmi: od ene je vzeto besedilo, od druge melodija. O tem se prepričamo, če poiščemo v Českem zpěvníku K. Plicke pesem z začetkom „Teče voda...“ (št. 378) in jo primerjamo z Adamičevo „Zabučale gore...“:

Te - če vo - da, te - če, cez ve - li - chý ma - jír,
Za - bu - ča - le go - re, za - šu - me - li le - si,
ne - hal si ma, ne - hal, sta - ro - dá - vňý fra - jír.
ah, mła - dost ti mo - ja, kam u - šla si, kje si?

Kdaj in kako je Adamičeva priredba ponarodela, še ni ugotovljeno. Povojne zbirke „narodnih pesmi“ že navajajo besedilo med splošno znanimi. Tako npr. „Slovenske narodne“, ki jo je pripravil Jernej Humar in izdala založba „Lipa“ v Kopru 1952 (str. 113), „Zbirka slovenskih narodnih pesmi“, ki je izšla istega leta v založbi „Kmečka knjiga“ v Ljubljani (str. 96) ali pa zbirka „Naša pesem“, ki so jo natisnili v Celovcu 1962 (str. 142). Še posebno pa dokazuje udomačenost pesmi med nami okoliščina, da je bila objavljena v zbirki „Spomini mladosti“ (str. 127), ki je izšla leta 1961 v Chicagu. V njej je urednica Gizela Hozjan zbrala pesmi, ki so jih po spominu zapisali njeni prekmurski rojaki, izseljenci v ZDA in Kanadi. Ti prav gotovo niso mogli vedeti za Adamičevo priredbo, pesem jim je bila „narodna“ kot vsaka druga, ki so jo poznali od doma in „izmlada“.

Žal nobena od navedenih zbirk ne vsebuje melodij (po svoje je tudi to znamenje, da je ljudem znana), tako

da ne moremo vedeti, ali je moravski izvirnik doživel med našimi pevci kakšne večje spremembe, z drugimi besedami, ali so se začele porajati variante, ki so najboljše znamenje za popolno udomačitev neke pesmi. Besedilo je ostalo skoraj nedotaknjeno, le vrstni red kitic se menjava. V obeh zbirkah iz leta 1952 sta npr. zamenjani 2. in 3., v koroški iz leta 1962 in v ameriški iz leta 1961 3. in 4. Dostikrat pa pevci 3. kitico sploh izpuščajo. Pesem je bila pred vojno priljubljena zlasti med izobraženci iz učiteljskih in uradniških vrst (spomnimo se, da jo je prvi pel učiteljski pevski zbor!), vedno so jo radi prepevali študenti. Med njimi živi še danes. Med pevci iz kmečkega podeželskega okolja je doslej nismo našli. Zato jo upravičeno lahko smatramo za značilni primer naše mestne folklore, ki ji bo treba v bodoče posvetiti nekaj pozornosti, saj po svoje ni nič manj zanimiva kot podeželska.

Dr. Zmaga Kumer

Nove knjige

NIKLSBACHER-BREGAR, NELI: NARODNE VEZENINE NA SLOVENSKEM. Ljubljana 1968, str. 190 + vzročna priloga; NIKLSBACHER-BREGAR, NELI in MAKAROVIČ, MARIJA: LJUDSKE VEZENINE NA SLOVENSKEM. Ljubljana 1970, str. 177 + vzročne priloge.

Knjigi, kakršnih doslej nismo imeli na Slovenskem, je izdal Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani in z njima že drugič posegel tudi na etnografsko področje (tudi za knjigo o narodnih jedeh, ki je izšla pred leti, se imamo zahvaliti njemu).

V prvi knjigi je Niklsbacherjeva predstavila v besedi in sliki naše gorenjske vezenine s križci, belokranjsko tkaničenje in raličenje ter štepanje. V drugi knjigi pa so izčrpno predstavljene vezenine, ki jih delamo po risbi na vezilni osnovi. Najprej so obravnavane barvne vezenine na prtih in kožuhih, v drugem delu pa vezenine na slovenskih ženskih pokrivalih. Druga knjiga vsebuje tudi obsežno študijo o zgodovinskem, oblikovnem in sociološkem razvoju ženskih pokrival, ki so v 19. stoletju doživela svoj oblikovni razcvet. Napisala jo je M. Makarovič na osnovi najnovejših raziskovanj.

Knjigi pomenita zaključeno monografsko delo o slovenskih ljudskih vezeninah in so v njih prikratk obravnavane vezenine iz vsega slovenskega prostora. Avtorica N. Niklsbacherjeva je razdelila vezenine na skupine glede na tehniko vezenja. V vsaki skupini obravnava najprej vezni predmet, potem pa nadrobno analizira okrasje z vidika kompozicije, motivike, barv in načina vezenja. Pri tem je posebno pozorna na pokrajinske variante vezenega ornamenta. Prizadeva si tudi, da bi vezenine postavila v pravičen časovni okvir. Veliko vrednost ima zbirka najznačilnejših vezeninskih vzorcev, ki dopolnjuje besedno razlago v obeh knjigah. Škoda le, da je vztrajanje pri dokumentarnosti, ki je v tekstovnem delu obeh knjig vedno prisotno (včasih že kar preveč tenkovestno), ob slikovnem gradivu med besedilom odpravljalo. To velja posebno za drugo knjigo.

Vsestransko obravnavanje naših ljudskih vezenin je zahtevalo od avtorice poleg dobrega obvladovanja vezilstva in vezilskih tehnik tudi mnogo trdega dela. Spoznanja in zaključki so rastle zlasti ob temeljitem študiju vezeninskih zbirk, ki jih hranijo naši muzeji. Prav v tem je etnografska vrednost obeh knjig. V njih je zbrano bogato gradivo, ki bo prav gotovo vabilo k novim raziskovanjem, predvsem bo pritegnilo raziskovalca slovenskega ljudskega ornamenta.

Razen tega naj bi knjigi vzbudili v slovenski ženi zanimanje in željo, da bi lepoto naših ljudskih vezenin začela oživljati na predmetih, ki so sestavni del modernega stanovanjskega okolja. Ta namen odkriva že dejstvo, da je knjiga izšla v založbi Centr. zavoda za napredek gospodinjstva. Niklsbacherjeva pa je tudi v vlogi modne svetovalke ob koncu obravnave vsake skupine vezenin opozorila na nešteto možnosti za uveljavljanje ljudskega vezeninskega izročila v sodobnem okolju. Etnografski in širše uporabnosti namen dela sta torej povsem združljiva. To dokazujeta prav knjigi o slovenskih ljudskih vezeninah.

Ob koncu moramo pohvaliti še likovno opremo knjig, posebno druge, ki je gotovo doslej najbolj reprezentativno opremljena knjiga s področja etnografije.

Anka Novak

Časopisi

SLOVENSKI ETNOGRAF 21–22 (1968–1969), Ljubljana 1970.

Ob vsakokratnem izidu našega osrednjega „časopisa za etnografijo in folkloro“, kot se je predstavil ob nastopu leta 1948, se sprašujemo, ali ne bi mogel izhajati vsaj brez zamud, če že ne more večkrat na leto. Postal je sicer na oko prijetnejši, zunanje privlačen, bolj skrbno opremljen (četudi ne razumem prav, zakaj morajo biti v novem letniku opombe pri nekaterih člankih ob strani, pri drugih pod črto), vsebinsko pa nekam kopni in so zadnji dvojini (!) letniki skromnejši od prejšnjih.

Novi letnik se začne s prispevkom I. Sedeja, Črni Kal (Analiza urbanističnih in arhitekturnih značilnosti), ki skuša prikazati, kaj vse je vplivalo na oblikovanje te zanimive, starinske kraške vasi, kdaj so bila zgrajena značilnejša poslopja in od kod prvine raznih stilnih razdobij. Končno oriše splošno-oblikovni značaj naselja. Avtorjevo izhodišče je prepričanje, da ni bistvene razlike med meščansko, fevdalno in ljudsko arhitekturo, da je slednja le preprostejša, ker pač ljudski stavbenik ni dovolj tehnično spreten in mu za oblikovanje manjka tudi znanja, pa zato lahko le posnema (z zamudo kajpak) značilnosti „visoke“ stanovanjske arhitekture“, prilagojene potrebam naročnikov. Ne morem soditi o upravičenosti takega vrednotenja ljudskega stavbarstva, ker ne spada v moje stroko, nehote pa mi prihaja na misel, da so raziskovalci ljudskega pesemskega izročila nekdaj zastopali podobno stališče (ljudska poezija naj bi bila zgolj usedlina visoke umetnosti), ki pa velja danes za nesprejemljivo in zastarelo. Iz vse razprave je videti, da se je avtor zelo poglobil v vprašanja, ki jih obravnava, pa ne le kot etnolog, marveč tudi z vidika umetnostne zgodovine in gradbeništva. Žal je pri tem pozabil, da bodo bralci tudi iz drugih strok (da ne govorimo o nestrokovnjakih) in da bodo le stežka sledili razlagam, pisanim v jeziku, ki je naravnost preobložen s tujkami. Razumem, da ima vsaka stroka svoje besedišče, ki ga ni vedno lahko sloveniti, vendar se ne morem ubraniti vtisa, da bi bilo mogoče veliko stvari povedati po domače, bolj preprosto in razumljivo. Samo potruditi bi se bilo treba in premagati strah, da bi razprava potem zvenela manj učeno in strokovno dognana. Ob sedanjem slogu razprave pa tiskovne napake, ki jih je vse preveč, naravnost kričeče izstopajo in kažejo, da je bila korektura opravljena neodpustljivo površno (gl. npr. opombe na str. 6: Dovo mesto nam. Novo mesto, Herzogtums nam. Herzogthums, Nürnberg nam. Nürnberg, 1976 nam. 1877, 6962 nam. 1962 ali opombe na str. 8: 1053 nam. 1953, da navedemo samo nekatere.) – Lj. Bras je prispevala daljši članek o izdelovanju cvetnih butaric v okolici Ljubljane. Po kratkem splošnem uvodu o nastanku te posebne domače obrti nadrobno opisuje izdelavo butaric in njih prodajo, nazadnje pa predstavi nekaj izdelovalcev. Članek je pisan v glavnem na podlagi lastnega terenskega raziskovanja in ga dopolnjujejo številne slike. Škoda, da ne morejo biti tudi barvne. – M. Makarovič nadaljuje svoja monografska obravnavanja ljudske noše z razpravo Hlače kmečke moške noše na Slovenskem, označeno kot Prikaz gradiva. V resnici obravnava najprej imena za ta del moške noše, nato povzema podatke iz arhivskih in drugih virov, posebej upošteva slikovne vire in ustno izročilo, se

pomudi pri opisu krojev, omeni še naramnice in pasove, končno pa v povzetku strne svoje ugotovitve. Iz opomb je razvidno, da se opira v veliki meri na terenske raziskave zadnjih desetletij, medtem ko slikovno gradivo, ki ga objavlja, ni bistveno novo. Žal moramo tudi pri tem članku negotovati nad napakami, ki pa tokrat niso vse samo tiskovne (npr. na str. 47 op. 5 je Pleteršnik naveden kot Anton, pa je bil vendar Maks, Štrekelj je bil Karel ne Ivan, kot v op. 6 in Raič je bil Božidar ne Ivan, op. 75). — Razprava P. Štrukelj, Obrt in drugi viri za prežvljanje pri Ciganih v Sloveniji je del večje monografije, ki jo avtorica pripravlja za tisk, gradivo pa je vzeto iz njene doktorske disertacije. Zapovrstjo obravnava ciganske kovače, svedrarje, brusarje, mazače hiš, drobilce kamenja, pletarje, prekupčevalce konj in godce, omenja na kratko še druga opravila (npr. vedeževanje in beračenje) in poda končno pregled obrti pri Ciganih nasploh v Evropi. Avtorica je podatke zbirala sama in so tudi priložene fotografije njene. Delo kaže, da bo celotna monografija o Ciganih — želeli bi, da bi čimprej izšla — nedvomno pomemben prispevek k poznavanju tega zanimivega ljudstva. — V. Belaj dopolnjuje dosedanja raziskovanja O starosti slovenskih mlinov na veter spodatkom, ki je bil objavljen sicer že leta 1914, pa so ga raziskovalci spregledali. Pomemben je zato, ker dokazuje, da je uporaba teh mlinov pri nas vsaj za tristo let starejša, kot smo mislili. — Na glasbeno področje posega prispevek R. Hrovatina, Primer kontaminacije v metriki ljudske pesmi. Avtor dokazuje, kako se v isti pesmi lahko družita dva različna metrična obrazca, ki pa imata neke skupne značilnosti. Nastajanje metričnih kontaminacij razlaga kot posledico preseljevanja prebivalstva med različnimi narečnimi območji, kar da je posledica družbenih sprememb izza srednjega veka. Za zgled navaja dva zapisa L. Kube, s čimer pa bralca ne more prepričati o pravilnosti svojih trditvev. Dobro bi bilo, če bi bil navedel kaj več variant istih pesmi ali pa več različnih primerov istega metričnega obrazca. — Novost v našem glasbenem narodopisju pomeni akustično raziskovanje glasbil. Temu problemu se posveča B. Ravnikar, kot kaže njegov članek Indonezijska ksilofona v Goričanah. — V poglavju Polemike objavlja SE najprej zaključek polemike med W. Wolframom z Dunaja in V. Novakom, nato pa ugovor A. Baša glede sprememb v besedilu članka rajnega Fr. Baša, objavljenega v zborniku Svet med Muro in Dravo. — Poročila prinašajo pregled razstav SEM v letih 1968–1969. — Letnik zaključujejo priložnostni članki (Kuretov o V. Novaku šestdesetletniku, Vilfanov o rajnem Fr. Bašu kot etnografu), knjižna poročila in ocene ter bibliografija prispevkov objavljenih v Etnologu 1926–1944 (sestavila B. Plestenjak–Jemec).

ZK.

KOSCHIER, FRANZ: LE KAJ SI MI PRINESEL? WAS HAST DU MIR DENN MITGEBRACHT? (Ein Beitrag zur Untergaitaler Frauentracht). Südkärnten / Beiträge zur Geschichte, Kultur und Landschaft. Klagenfurt 1970, 29–41. Posebni odtis.

Kratki, bogato ilustrirani članek naj bi pokazal, kako je slovenska ženska noša v Ziljski dolini kljub očitni sorodnosti z drugimi slovanskimi nošami, vendar tesno povezana z življenjem koroške dežele kot celote. Vidno znamenje tega naj bi bila imena posameznih delov noše, ki so nemške izposojenke. Avtor jih obravnava posamič dokaj izčrpno in etnografska dognanja dopolnjuje z etimološkimi razlagami izrazov. Imen pa ne navaja po terenskih zapiskih, marveč uporabi kot vir ziljsko varianto slovenske ljubezenske pesmi „Draga oblačena“ (Štrekelj II/1245). V njej dekle sprašuje vasovalca, kaj ji je prinesel in se zadovolji šele, ko ji on po naštevanju delov obleke ponudi svoje srce. Avtor opira svoje razpravljanje na Majarjev zapis in Vrazov prepis te variante; oba sta ohranjena v Vrazovi zapuščini v NUK. Uporabil pa je tudi Kuhačevo objavo v 2. izd. I. knjige njegove zbirke južnoslovanskih (ne: jugoslovanskih–jugoslawisch) marveč südslawisch, ker prvo ni etnični pojem; gl. str. 31 obravnavanega članka). Omenja še Štrekljevo in Scheinigovo objavo. Pri navedbi Štrekljevega naslova pesmi se mu je pripetil spodrslijaj, da je „Draga oblačena“ napačno prevedel v „Die t e u e r G e k l e i d e t e“ nam. „Die gekleidete G e l i e b t e“. A to ni nič takega. Bolj nerodno je, da med koroškimi variantami Štrekljeve zbirke navaja tudi Barletov zapis iz Slamne vasi (Štrekelj II/1246, napačno pisano: Slamma Vas), ki je vendar v Beli krajini, in ko omenja var. št. 1244, ne pove, da je hrvaška kajkavska. Če bi bil skrbno primerjal besedila vseh zapisev oz. prepisov koroške variante, bi bil opazil, da se razlikujejo med seboj, da niso povsod navedeni isti deli noše. Tako gradivo je mogoče uporabljati le z veliko previdnostjo, še celo, ker je pesem znana ne samo po Koroškem, marveč so že v Štrekljevi zbirki navedeni primeri iz Bele krajine, s Štajerskega, z Gorenjskega, s Primorskega in iz Hrvaškega Zagorja, arhiv Glasbeno narodopisnega instituta pa jih ima tudi iz Prekmurja. V vseh so navedeni približno isti deli ženske obleke in mnogi izrazi zanje so nemške izposojenke. Torej bi bilo treba za dokazovanje o povezanosti slovenskih Ziljanov z nemškimi Korošci (kajti za to v resnici gre!) najti trdnjše dokaze, kot so nemške izposojenke za poimenovanje delov ženske noše. Članek je ne samo strokovno na majavih tleh, marveč izzveni politično tendenciozno (gl. str. 41 zadnji odstavek o „Lebens – und Kulturgemeinschaft“, ki naj se ohranita brez vmešavanja od zunaj!), kar je neglede na „dobre sosedske odnose“ v resni znanosti nedopustno.

Dr. Zmaga Kumer

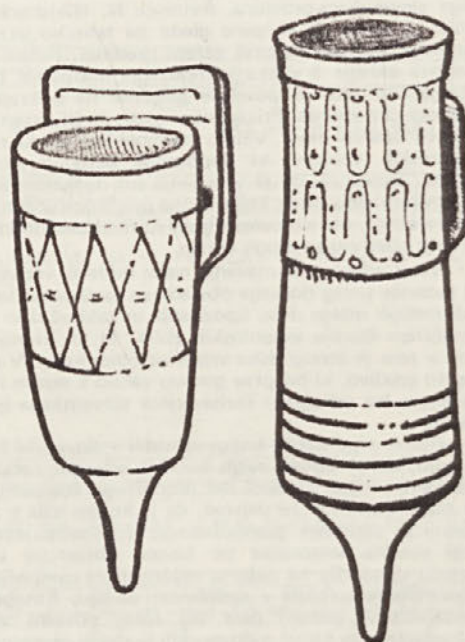
KAKO SO BRICI STRELJALI PROTI TOČI

V starih časih so Brici streljali proti toči „z mortaleti“, to je z možnarji. Pa se je dogodilo, da se je zagnala huda ura. Tam na bregu sta dva Brica nabijala možnarje s smodnikom in opeko in zaporedno prožila odstrele skozi „kanon“, ki je bil podoben dimniku na starih lokomotivah. Hudomušna toča se je hotela pošaliti in je zasula kanon „do štrihnega“ (= do vrha). In je rekel Bric Bricu: „Hudiča, al smo mohlji dobro streljat, da smo zajal naglih (= zadeli naravnost) u žakelj od tuče?“

Ko so pa začeli Brici streljati proti toči še z raketami, „nuna“ Tinca se je prekrizavala, da so šli zdaj še s temi „fužetami prot Bohu“ in jih je na moč skregala, da ne delajo prav.

„Slišete, nuna Tinca,“ so jo potolažili, „ki ne veste, da u tiste fužete zmešaj tud zmleto žegnano olčje (= oljkine mladike)?“ In je bila nuna Tinca potolažena.

Ludvik Zorzut

Slovenska etnološka bibliografija za leto 1970

Nekateri etnologi, ljubitelji in zbiralci, ki s svojim delom segajo tudi na področje etnološke vede, so se pritožili, da posamezni njihovi spisi niso bili vključeni v bibliografske pregledne prejšnjih dveh let. Čeprav vemo, da število takih ni veliko, se seveda strinjamo, da je prikaz objav v nekem letu popoln le ob upoštevanju vseh avtorjev. Toda tukaj naletimo na nekaj ovir. Bibliografski oddelek NUK, kjer skušamo vsako leto dobiti največ podatkov za sestavo etnološke bibliografije, ima gradivo za naše področje slabo urejeno. Uvrščeno je tudi po ne-etnološkimi gesli in še to nepopolno. Naslednja težava so objave s področja naše vede v tujih revijah in zbornikih. Te je še težje dobiti.

Da bi se vsaj delno ognili takim pomanjkljivostim, smo sklenili naslednje:

1. Slovenska etnološka bibliografija bo v bodoče izšla šele v 3. (tretji) oziroma 4. (četrti) številki Glasnika SED. Gradivo v NUK je popolnejše šele proti koncu leta.

2. Avtorje, ki objavljajo etnološke tekste in ne živijo v Ljubljani, prosimo, da vsako leto pošljejo podatke o svojih objavah na naslov: „Uredništvo Glasnika SED, Wolfova 8/II, 61000 Ljubljana, Jugoslavija.“ – Podatki morajo biti na tem naslovu vsako leto do 10. septembra (upošteva se žig pošte!) – Te prošnje veljajo tudi za avtorje, ki objavljajo razprave v teže dostopnih tujih revijah. – Način citiranja naj ustreza splošno veljavni pravilom za tako delo! Uporaba pisalnega stroja se ne zahteva.

3. Dopolnitve k posameznim letnim pregledom (velja tudi za leta 1968, 1969, 1970) bodo izšle v Glasniku SED vsakih pet let. Ta časovna omejitev predstavlja primerno zaključeno obdobje.

Za razumevanje se vam najlepše zahvaljujemo, za sodelovanje pa šele leta 1972, ko bomo, vsaj upamo, dobili prve podatke po novem načinu!

KRATICE

ČZN n.v. – Časopis za zgodovino in narodopisje: nova vrsta
Glasnik SED – Glasnik Slovenskega etnografskega društva
GozdV – Gozdarski vestnik
KF – Koroški fužinar
Koledar GMD – Koledar Goriške Mohorjeve družbe
Kol MD – Koledar Mohorjeve družbe
NM – Nova mladika
PDK – Prilomski dnevnik
P Kol – Prešernov koledar
PV – Planinski vestnik
SAZU – Slovenska akademija znanosti in umetnosti
SE – Slovenski etnograf
SED – Slovensko etnografsko društvo
SEM – Slovenski etnografski muzej, Ljubljana
SlovIK – Slovenski izseljenski koledar
Tur V – Turistični vestnik
ZUS n.v. – Zbornik za umetnostno zgodovino: nova vrsta

I. Splošno: bibliografija, diskografija, filmografija

- 1 BOGATAJ Janez: Slovenska etnološka bibliografija za leto 1969. Glasnik SED XI/1970, št. 2, 15–20.
- 2 PLESTENJAK – JEMEC Barbara: Bibliografija prispevkov objavljenih v Etnologu – 17. letnikov 1926/44. SE XXI–XXII/1968–69, Ljubljana 1970, 168–179.
- 3 STRAJNAR Julijan: Slovenske ljudske pesmi na gramofonskih ploščah. Glasnik SED XI/1970, št. 4, 38–39.

I.B.1. – Zgodovina etnologije, muzeji, razstave, kongresi, spomeniško varstvo, terensko delo

- 4 ADAMIČ Fr(ance): Zapis ob razstavi dokumentov o pridelovanju hmelja na Slovenskem. Zbornik biotehniške fakultete v Ljubljani XVII, Ljubljana 1970, 235–237.
- 5 AKAMBA Makonde, umetnost vzhodne Afrike. Vodnik (katalog) po razstavi v gradu Goričane. Besedilo Boris Kuhar. Ljubljana 1970.
- 6 BENEDETIČ Ana: V svetu starega planšarja. Ob planšarski razstavi v Gorenjskem muzeju. Delo XII/1970 (4. IV.), št. 92, st. 19.
- 7 BERNIK Stane: Dve razstavi o Krasu. (s slikami) Sinteza 1970, št. 16, 66.
- 8 BOGATAJ Janez: Doslovče, Finžarjeva rojstna hiša, Izleti iz Doslovč (Faganel Jože: Finžarjevo življenje in delo/s slikami), 24. zvezek zbirke vodnikov. Kulturni in naravni spomeniki Slovenije. Ljubljana 1970, 30 st.
- 9 BOGATAJ Janez: Narodopisno delo Slovaškega narodnega muzeja v Martinu. Glasnik SED XI/1970, št. 3, 30–31.

- 10 (BOGATAJ Janez) jb: Seminarium Ethnologicum II. v Liptovskij Teplički na Slovaškem (s slikami). Glasnik SED XI/1970, št. 2, 13–14.
- 11 (BREŠČAK Peter) P. B.: Ljudska umetnost vzhodne Afrike (s sliko). Delo XII/1970 (13. XI.), št. 310, 5.
- 12 BREŠČAK Peter: Ko se kamniti obraz Krasa ruši. Po razstavi Kraška hiša in tržaški Kras. Delo XII/1970 (25. IV.), št. 113, 17.
- 13 BREŠČAK Peter: Če bi vedel, kdo sem. Afriška umetnost v Sloveniji. Delo XII/1970 (24. XII.), št. 348, 5.
- 14 BREŠČAK Peter: Afriška umetnost od blizu. Tri razstave SEM. Delo XII/1970 (1. X.), št. 267, 5.
- 15 CEVC T(one): Alpes Orientales VI. Glasnik SED XI/1970, št. 3, 24–25.
- 16 Etnografsko delo v Sloveniji leta 1969 (poročila institucij). Glasnik SED XI/1970, št. 1, 1–6 in št. 2, 13.
- 17 Klekljane čipke. Vodnik po razstavi v SEM. Boris Kuhar: Uvodna beseda; Marija Makarovič: Klekljane čipke. Ljubljana 1970, 47 strani (s slikami). Pevzетка v angleškem in italijanskem jeziku.
- 18 Kmečka hiša na slovenskem alpskem ozemlju – Vodnik po razstavi. Boris Kuhar: Uvodna beseda; Ivan Sedej: Kmečka hiša na alpskem ozemlju od začetka 16. do 19. stoletja; Fanči Šarf: Notranost kmečke hiše (s slikami). SEM, Ljubljana 1970, 46 strani.
- 19 KOREN Vlasta: Oblike etnografskih raziskavanj na območju pokrajinskega muzeja v Murski Soboti. ČZN n.v. 6 (XLI), 1970, zv. 1, 155–158.
- 20 KRNEL Duša: Seminarium ethnologicum II in III. Glasnik SED XI/1970, št. 3, 28.
- 21 KUMER Zmaga: Skraj Mure sam hodo, skraj Rabe paj ne... Vtisi s poti po slovenskem Porabju. Delo XII/1970 (19. XII.), št. 343, 19. (s sliko).
- 22 KUMER Zmaga: Vtisi iz Slovenskega Porabja. Glasnik SED XI/1970, št. 2, 11–12.
- 23 (KUMER Zmaga) ZK: 17. kongres jugoslovanskih folkloristov v Poreču. Glasnik SED XI/1970, št. 3, 22–24 (s slikami).
- 24 KURET Niko: Osamitev (ali še kaj hujšega) Slovenske akademije znanosti in umetnosti? Sodobnost 18/1970, 456–457.
- 25 (TERSEGLAV Marko) MT: 3. tekmovanje harmonikarjev na Pokljuki. Glasnik SED XI/1970, št. 4, 37.
- 26 MATIČETOV Milko: Osamitev (ali še kaj hujšega) SAZU? Sodobnost 18/1970, 459–461.
- 27 Norveška narodna umetnost. Vodnik po razstavi v Arkadah. Beograd 1970, 30 strani (s slikami).
- 28 (RAMOVŠ Mirko) MR: Redni letni občni zbor Slovenskega etnografskega društva. Glasnik SED XI/1970, št. 3, 21.
- 29 Razstave Slovenskega etnografskega muzeja v letih 1968–1969. SE XXI–XXII/1968–69, Ljubljana 1970, 121–126 (s slikami). Zusammenfassung.
- 30 SNOJ J(ože): Življenjsko razširjena tema. Slovenski etnografski muzej bo raziskoval savinjske splavarje. Delo XII/1970 (29. X.), št. 295, 5.
- 31 SVOLJŠAK Janez: Od razpadajoče bajte do Finžarjevega muzeja (s slikami). NM I/1970, št. 9, 285–288, št. 10, 318–320.
- 32 Vietnam. Vodnik po razstavi v SEM. Boris Kuhar: Razstava Vietnam; Pavla Štrukelj: Zgodovinski in kulturni oris; Mojca Drčar–Murko: Vietnam – vest človeštva; Mara Rupena–Ošolnik: Jugoslavija in Vietnam. Ljubljana 1970, 29 strani (s slikami).
- 33 (VUK Vili) V. V.: Raziskave o ljudski kulturi. O delu Inštituta za slovensko narodopisje. Večer XXVI/1970 (4. II.), št. 28.
- 34 ŽUMER Niko: Muzejska zbirka v Železnikih. Loški razgledi XVII, Škofja Loka 1970, str. 151. Zusammenfassung.

I.B.2 – Raziskovalci, biografije, obletnice, nekrologi.

- 35 (BAŠ Franjo) Vilfan Sergij: Franjo Baš kot etnograf. SE XXI–XXII/1968–69, Ljubljana 1970, 129–140. Zusammenfassung.
- 36 (KOŠTRIC Matija) In memoriam, Glasnik SED XI/1970, št. 1, 7.
- 37 (MERIGGI Bruno) Matičetov Milko: Bruno Meriggi. Nekrolog. Delo XII/1970 (13. XI.), št. 310, 5.
- 38 (NOVAK Vilko) Kuret Niko: Vilko Novak šestdesetletnik. SE XXI–XXII/1968–69, Ljubljana 1970, 127–128. Resume.
- 39 (PAVEL Avgust) Novak Vilko: Življenje in delo Avgusta Pavla. Razprave SAZU VII, Razred za filološke in literarne vede, Ljubljana 1970, 293–340. Summary.

- 40 (STANEK Leopold) Kuret Niko: Leopold Stanek in memoriam. Glasnik SED XI/1970, št. 4, 37.
- 41 (ŠIMONKA Helena) Kramar Janez: Helena Šimonka in memoriam. Glasnik SED XI/1970, št. 3, 32.
- 42 (SCHMAUS Alois) Kumer Zmaga: Dr. Alois Schmaus in memoriam. Glasnik SED XI/1970, št. 3, 32.
- 43 (ŠPICAR Jakob) Kuret Niko: Jakob Špicar — nekrolog. Delo XII/1970 (19. I.), št. 48, 5.
- 44 ŽVAN Šimen) Žnidar V.: Šimen Žvan — „Gregorinov Šimen“ (1886—1970). Glasnik SED XI/1970, št. 2, 14.

I.C. Teorija, metodologija — I.D. Splošna dela, polemike, časopisi, revije, zborniki, zapisi.

- 45 AVČIN France: Homo contra naturam. GozdV XXVIII, Ljubljana 1970, št. 1—4, 83—96. Zusammenfassung.
- 46 BARAGA Friderik: Zgodovina, značaj, nravi in šega severnoameriških Indijancev. Prevedel Vlado Fajdiga, Vilko Novak: O pisatelju in knjigi. Celje 1970, 123 strani (s slikami).
- 47 BAŠ Angelos: Beseda ob zborniku Svet čez Dravo in Muro. Polemika. SE XXI—XXII/1968—69, Ljubljana 1970, 118—119. Zusammenfassung.
- 48 Časopis za zgodovino in narodopisje, n.v. 6(XLI), I, in II, zvezek, Maribor 1970.
- 49 GRUDEN Živa: Pomen etnografskega natečaja Slovenske prosvetne zveze PDK XXVI/1970 (4.I.), št. 3.
- 50 K poimenovanju naše vede na nemškem območju. Glasnik SED XI/1970, št. 4, 39.
- 51 Koroški plebiscit. Razprave in članki. Uredili: Janko Pleterski, Lojze Ude, Tone Zorn. Ljubljana 1970, 562 strani (s slikami).
- 52 KOVIČ Breda: Bela Krajina. Obzornik 1970, št. 10, 731—734 (s slikami).
- 53 KOVIČ Breda: Med Mežo in Mislinjo. Obzornik 1970, št. 9, 658—661 (s slikami).
- 54 KUHAR Boris: Etnologovo potovanje. Listi iz vzhodnoafriškega dnevnika (s slikami). Delo XII/1970 (28.III.), št. 85, 22. Delo XII/1970 (4.IV.), št. 92, 22. Delo XII/1970 (11.IV.), št. 99, 22. Delo XII/1970 (18.IV.), št. 106, 22. Delo XII/1970 (25.IV.), št. 113, 22. Delo XII/1970 (16.V.) št. 130, 22. Delo XII/1970 (23.V.), št. 137, 22. Delo XII/1970 (6.VI.), št. 151, 22. Delo XII/1970 (13.VI.), št. 158, 22. Delo XII/1970 (20.VI.), št. 165, 22.
- 55 KUHAR Boris: Kamerun, Afrika v malem. Potopisni zapis (s slikami). PKol 1970, 127—134.
- 56 KUMER Zmaga: Konec ribniških lončenih konjičkov? (Polemika). Delo XII/1970 (4.XII.), št. 328, priloga: Pisani petek, št. 31.
- 57 KUMER Zmaga: Premalo etnografov ali preveč? Glasnik SED XI/1970, št. 1, 6.
- 58 KURET Niko: Ljudsko življenje v Sloveniji. Besedilo v perspektivi Turistične zveze Slovenije. Ljubljana 1970, 4 strani (s slikami). Prevodi v tuje jezike: Folklore in Slovenia; — Volksleben in Slowenien; — Le folklore de la Slovénie.
- 59 KURET Niko: Kaj vemo o naši folklori? K pripravi za organizacijo folkloristično-demoskopskih raziskav. Delo XII/1970 (25. IV.), št. 113, 17.
- 60 Le Livre Slovene VIII, Ljubljana 1970, št. 4, 154 strani (s slikami).
- 61 LEONARDO, Neva di: Zgodovina Rezije in njeni ljudje. PDK XXVI/1970 (23. I.), št. 19.
- 62 LEONARDO, Neva di: Legende o izvoru Rezijanov. PDK XXVI/1970 (24. I.), št. 20.
- 63 Loški razgledi XVII, Škofja Loka 1970, 303 strani (s slikami).
- 64 NOVAK Vilko: Rast in sestav slovenske ljudske omike (s slikami). NM I/1970, št. 2, 41—44; št. 3, 73—75; št. 4, 102—105.
- 65 NOVAK Vilko: Odgovor prof. R. Wolframu. SE XXI—XXII/1968—69, 1970, 114—115. Prevod: Antwort an Prof. Wolfram, 115—118. (Polemika)
- 66 PLANINA France: Žirovska pokrajina in Žirovci (s slikami). Loški razgledi XVII/1970, 175—179. Zusammenfassung.
- 67 Slovenski etnograf XXI—XXII/1968—69, Ljubljana 1970, 179 strani (s slikami).
- 68 SUŠNIK Franc: Koroška krajina in njeni ljudje. KF XX/1970 (25. IV.), št. 2, 18—19.
- 69 ŠIRCELJ Jože: Po deželi stoterih jezer, pa tudi Mojceja in Katrce (s slikami). Tovariš XXVI/1970, št. 21, 10—11. Tovariš XXVI/1970, št. 23, 20—23

- Tovariš XXVI/1970, št. 1/2, 38—42
- Tovariš XXVI/1970, št. 9, 8—13
- Tovariš XXVI/1970, št. 17/18, 28—31
- 70 ŠIRCELJ Jože: Koroška znamenja. Današnji in jutrišnji dan koroških Slovencev (s slikami). Ljubljana 1970, 261 strani.
- 71 VALVASOR Janez Vajkard: Topographia ducatus Carnioliae Moderna. Spremna beseda in redakcija Branko Reisp. Ljubljana—München 1970.
- 72 VALVASOR Janez Vajkard: Die Ehre des Hertzogthums Crain. Faksimilirana izdaja. (Monumenta litterarum Slovenicarum, 9.) Mladinska knjiga in založba R. Trofenik, München 1970.
- 73 Vprašanje naroda na Slovenskem. Problemi — Teorija VIII/1970, št. 91—92, 111 strani (s slikami).
- 74 WOLFRAM Richard: Zu dem Artikel von Vilko Novak: „Die Slowenen in deutschen völkercundlichen Handbüchern“. SE XXI—XXII/1968—69, 1970, 111—113 (Polemika).
- 75 ZORZUT Ludvik: Med Brdi in Krasom (s slikami). NM I/1970, št. 7, 207—209. NM I/1970, št. 8, 236—240. NM I/1970, št. 9, 268—270. NM I/1970, št. 11, 330—333.
- 76 ZRNEC Janez: Notranjska nam je mnogo bližja (s slikami). SlovIK 1970, 113—116.

I.E. Recenzije

- 77 (BAŠ Angelos) Ingeborg Weber—Kellerman: Deutsche Volkskunde zwischen Germanistik und Sozialwissenschaften. SE XXI—XXII/1968—69, 1970, 153—156.
- 78 (BAŠ Angelos) Utz Jeggle: Judendörfer in Württemberg. SE XXI—XXII/1968—69, 1970, 152—153.
- 79 (BAŠ Angelos) Herbert Schwedt: Kulturstile kleiner Gemeinden. SE XXI—XXII/1968—69, 1970, 151—152.
- 80 (BAŠ Angelos) Wolfgang Emmerich: Germanische Volks-tumsideologie. Genese und Kritik der Volksforschung im Dritten Reich. SE XXI—XXII/1968—69, 1970, 149—151.
- 81 (BRAS Ljudmila) Marija Rutar: Izumrle domače dejavnosti na Tolminskem. SE XXI—XXII/1968—69, 1970, 164—165.
- 82 (BRAS Ljudmila) Katarina Kobe—Arzenšek: Sitarstvo na Gorenjskem. SE XXI—XXII/1968—69, 1970, 141.
- 83 (KUMER Zmaga) Ethnologia Europea, Folkiv, Ethnologia Slavica. Glasnik SED XI/1970, št. 4, 36.
- 84 (KUMER Zmaga) Kronika Doba. Glasnik SED XI/1970, št. 4, 36.
- 85 (LOŽAR—PODLOGAR Helena) Karl M. Klier und Ivan Grafenauer: Beiträge zur Volksliedforschung in Kärnten. Jahrbuch für Volksliedforschung 15, Berlin 1970, 157—159.
- 86 NOVAK Vilko: Zwei Werke über die nordamerikanischen Indianer. Analecta et additamenta. Anthropos 65/1970, 1001—1007.
- 87 (NOVAK Vilko) Vera St. Erlich: U društvu s čovjekom, SE XXI—XXII/1968—69, 1970, 144—147.
- 88 (NOVAK Vilko) Walerian Sobisiak: Wieskije wlokiennictwo w Wielkopolsce. SE XXI—XXII/1968—69, 1970, 159.
- 89 (NOVAK Vilko) Ujváry Zoltán: Az agrárkultusz kutatása a magyar és az európai folklórban. SE XXI—XXII/1968—69, 1970, 158—159.
- 90 (NOVAK Vilko) Műveltség és hagyomány. SE XXI—XXII/1968—69, 1970, 157—158.
- 91 (NOVAK Vilko) Viehwirtschaft und Hirtenkultur. SE XXI—XXII/1968—69, 1970, 156—157.
- 92 (PLESTENJAK—JEMEC Barbara) Pavla Hočvar: Pot se vije, Spomini. SE XXI—XXII/1968—69, 1970, 147—148.
- 93 (PLESTENJAK—JEMEC Barbara) Etnografija Pomurja I. SE XXI—XXII/1968—69, 1970, 142—243.
- 94 (RAVNIKAR Bruno) Ivan Ivančan—Zvonimir Lovrenčević: Narodni plesovi Hrvatske 3. SE XXI—XXII/1968—69, 1970, 148—149.
- 95 (ŠARF Fanči) Loški razgledi XVI. SE XXI—XXII/1968—69, 1970, 163—164.
- 96 (ŠARF Fanči) Selo Trg kod Ozlja. Glasnik SED XI/1970, 8.

II. Naselje, monografije

- 97 BOŽIČ Peter: V Kožbanibodo spet cvetele češnje. Tovariš 1970 (21. VII.), št. 29, 8—11 (s slikami).
- 98 CURK Jože: Zgodovina urbanizacije v severovzhodni Sloveniji. ČZN n.v. 6(XLI) 1970, zv. 2, 244—248. Zusammenfassung.
- 99 FISTER Peter: Naselbinske oblike od Jezerskega do Bitenj (s slikami). Kranjski zbornik 1970, 268—287. Summary.

- 100 FRLIC Marija: Vinharje in bližnja okolica. Glas XXII/1970 (16. XII), št. 96; (30. XII.), št. 100.
- 101 HUMAR Kazimir: Naše vasi. Dol. (s slikami). Koledar GMD 1970, 168–171.
- 102 KREMENSEK Vekoslav: Ljubljansko naselje Zelena jama kot etnološki problem. Delo SAZU, razred I, zv. 16. Ljubljana 1970, 145 str. Summary.
- 103 MAROLT Jože: Hribovske kmetije v zahodnem delu Šaleške doline (s slikami). Celjski zbornik 1970, 65–94. Zusammenfassung.
- 104 SEDEJ Ivan: Črni Kal. Analiza urbanističnih in arhitekturnih značilnosti. SE XXI–XXII/1968–69, 1970, 5–23 (s slikami). Zusammenfassung.
- 105 SIVEC Ivan: Sv. Lenart pod Kravcem. Glas XXIII/1970 (28. I.), št. 24. Glas XXIII/1970 (22. IV.), št. 31. Glas XXIII/1970 (25. IV.), št. 32. Glas XXIII/1970 (6. V.), št. 34. Glas XXIII/1970 (3. VI.), št. 42. Glas XXIII/1970 (10. VI.), št. 44. Glas XXIII/1970 (6. VI.), št. 43.
- 106 ŠTOKA Peter: Nekoč je bil Kontovel docela ribiška vas. . . Pdk XXVI/1970 (3. XI.), št. 248; Pdk XXVI/1970 (4. XI.), št. 249.
- III.A. Stavbe (stanovanjske, gospodarske; naprave)
- 107 BELAJ Vitomir: O starosti slovenskih mlinov na veter. SE XXI–XXII/1968–69, 1970, 101–102 (s slikami). Zusammenfassung.
- 108 MUŠIČ Marjan: Arhitektura slovenskega kozolca. Ljubljana 1970, 172 str. (s slikami).
- VI.B. Ljudska umetnost in obrt
- 109 BRAS Ljudmila: Izdelovanje cvetnih butaric v okolici Ljubljane. SE XXI–XXII/1968–69, 1970, 25–44 (s slikami). Zusammenfassung.
- 110 RAČIČ Božo: Slamnati „lojstri“. Kronika XVIII/1970, št. 3, 170–172 (s slikami).
- 111 ŠTRUKELJ Pavla: Obrt in drugi viri za preživljanje pri Ciganih v Sloveniji. SE XXI–XXII/1968–69, 1970, 73–98 (s slikami). Summary.
- 112 ŽONTAR Josip: F. V. Hörnigkova statistika obrtnikov slovenskih mest in trgov iz leta 1673. Kronika XVIII/1970, št. 2, 80–82.
- VI.B.1. Ljudska umetnost in obrt – tekstil, veznine, čipke
- 113 MAKAROVIČ M(arija): Klekljane čipke na Slovenskem. Glasnik SED XI/1970, št. 3, 29–30.
- 114 MAKAROVIČ M(arija): Klekljanje čipk na Slovenskem. Razstava v pripravi Etnografskega muzeja v Ljubljani (s slikami). Pdk XXVI/1970 (4. VI.), št. 125; Pdk XXVI/1970 (5. VI.), št. 126.
- 115 NIKLSBACHER–BREGAR Neli in Makarovič Marija: Ljudske veznine na Slovenskem. Ljubljana 1970, 177 strani (s slikami) + mapa s 26 vzorčnimi polami.
- 116 RAČIČ Božo: Miss F. Copeland – propagatorica naših čipk. Loški razgledi XVII/1970, 279–280.
- 117 STANONIK Marija: Čipkarstvo v Žirovski kotlini. Loški razgledi XVII/1970, 180–196 (s slikami). Zusammenfassung.
- VI.B.2. – Likovna umetnost
- 118 SEDEJ Ivan: Nedonošeni Michelangelo. Problemi VIII/1970, št. 85, 20–21.
- VI.D. Živinoreja, poljedelstvo, gozdarstvo, promet
- 119 BLAZNIK Pavle – Grafenauer Bogo – Vilfan Sergij (in sodelavci): Gospodarska in družbena zgodovina Slovencev. Zgodovina agrarnih panog, I. Agrarno gospodarstvo. Ljubljana 1970, 651 str., slike in zemljevidi (=Gospodarska in družbena zgodovina Slovencev. Enciklopedična obravnava po panogah).
- 120 BERTONCELJ J(oža): Še enkrat o začetku železarstva v Kropi. Glas XXIII/1970 (18. IV.), št. 30.
- 121 CEVC T(one): Lesene ključavnice (s slikami). Glasnik SED XI/1970, št. 3, 29.
- 122 FRLIC Marija: Od lanu do platna. Glas XXIII/1970 (27. VI.), št. 49.
- 123 FRLIC Marija: Od lanu do platna. Glas XXIII/1970 (2. VII.), št. 50; Glas XXIII/1970 (21. VII.), št. 55.
- 124 FURLAN Borko: Ljubljanska ni bila samo reka. Od kod imeni Veliki in Mali čolnarski ulici ali kako so pluli težko otovorjeni čolni po Savi. Delo XII/1970 (27. III.), št. 84, 7.
- 125 IVARTNIK Ivan: Kako smo na Lešah kopali premog (s slikami). KF XX/1970 (27. VIII.), št. 3, 37–40.
- 126 JERŠIČ Matjaž: Kmetijstvo in turizem. TurV 1970, št. I, 10–13.
- 127 (KAJZER Janez) J.K.: Rojstvo ljubljanskega prometa. Pred 70 leti (s sliko). Delo XII/1970 (6. I.), št. 4, 7.
- 128 KELIH Miloš: Nekdanji lovci gamsarji v Kamniški Bistrici. Lovc LIII/1970, št. 5, 139–142.
- 129 KOBE–ARZENŠEK Katarina: Prispevek k zgodovini Kremerjeve suknarne v Škofiji Loki (s slikami). Loški razgledi XVII/1970, 225–232. Zusammenfassung.
- 130 KURET Niko: Pastirska kultura v vzhodnih Alpah. Delo XII/1970 (9. VI.), št. 154, 5.
- 131 LOŽAR Helena: Pojdimo brat . . . Pionir XXVI/1970–71, št. 2, 14–15.
- 132 Na smučeh in drsalkah. KolMD 1971, Celje 1970, 66–70 (s slikami).
- 133 NASTRAN Janez: Kako smo meli proso (s sliko). Glas XXIII/1970 (1. VIII), št. 58.
- 134 NOVAK Anka: O najstarejši zgodovini planšarstva med dolino Tržiške Bistrice in dolino Kokre. Kranjski zbornik 1970, 223–226. Résumé.
- 135 PERAT Just: Deželne ceste v starih časih (s slikami). Delo XII/1970 (24. IV.), št. 112, 7.
- 136 PIČMAN Jera: Od korete do tajselna. Glas XXIII/1970 (15. VIII), št. 62.
- 137 PLANINA France: Vprašanja hribovskih kmetij. PV LXX/1970, št. 6, 287–290.
- 138 PRELESNIK Anton: Iz zgodovine naših gozdov. Gozdar I/1970, št. 2, 25–28.
- 139 Prispevek za etnografski natečaj slovenske prosvetne zveze: Oranje na Goriškem. Pdk XXVI/1970 (11. I.), št. 9.
- 140 SIVEC Ivan: Na kmetiji od jutra do večera. Glas XXIII/1970 (19. VIII.), št. 63; Glas XXIII/1970 (14. X.), št. 79; Glas XXIII/1970 (21. XI.), št. 90; Glas XXIII/1970 (9. XII.), št. 94.
- 141 STEINER F(ranc): Savinjsko splavarstvo. Savinjske novice II/1970, št. 1 in št. 2.
- 142 ŽONTAR Majda: Poia čez Ljubelj, Podkoren in Jezerski vrh do srede 18. stoletja (s slikami). Snovanja IV/1970, št. 4, 30–31.
- VIII. Noša in nakit
- 143 MAKAROVIČ Marija: Hlače kmečke moške noše na Slovenskem. SE XXI–XXII/1968–69, 1970, 46–70 (s slikami). Zusammenfassung.
- 144 NOVAK Anka: Kmečka noša v Ratečah v 19. in začetku 20. stoletja (s slikami). Snovanja IV/1970, št. 3, 27–28.
- 145 VRIŠER Sergej: Knjige o zgodovini mode. ZUZ n.v. XVIII/1970, 293–295.
- IX. Prehrana
- 146 (BOGATAJ Janez) Jb: Ta pwaninska mešča. Glasnik SED XI/1970, št. 2, 12.
- X.A. Šege, prazniki, igra (splošno)
- 147 KURET Niko: Praznično leto Slovencev III., Celje 1970, 242 strani (s slikami).
- 148 RUTAR Marija: Običaji na Tolminskem, Srečanja V/1970, št. 23/24, 37–41.
- X.B.3. Ljubezen, zaroka, ženitovanje
- 149 KURET Niko: Prekmursko gostüvanje. Rodna gruda II/1970, 12–13.
- 150 VAČUN Jožica: Šranganje in omivalca. Običaji v zvezi z ženitovanjem v Mežiški dolini. KF XX/1970 (25. IV.), št. 2, 26–28.
- X.B.11. Cerkevne šege in prazniki
- 151 Od kdaj obhajamo Božič. Kol MD 1971, Celje 1970, 48–53 (s slikami).

152 Hišni blagoslov. Kol MD 1971, Celje 1970, 44–46 (s slikami).

X.B.12. Koledarske šege

- 153 BIBIČ Alenka: Kurentija je norija (s slikami). *Tovariš XXVI/1970*, št. 6, 16–22.
154 BOGATAJ Ivan: „Oferanje“ za godovni dan. *Glas XXIII/1970* (24. VI.), št. 48.
155 JERAM Janez: Cerkljanski „lavfarji“ (s slikami). *Delo XII/1970* (3. II.), št. 32, 7.
156 (SITAR Sandi) SaS: Od starih kurentov do naših mask. *PDK XXVI/1970* (8. II.), št. 33 (s sliko).

X.B.13. Igra, igrača, zabava

- 157 TIŠLER Andrej: Nekdanja tržiška loterija. *Glas XXIII/1970* (29. VII.), št. 57.

XI. Socialna in pravna etnologija

- 158 FORSTNERIČ F(rance): Šolanje spreminja cigansko življenje. Večer *XXVI/1970* (28. V.), št. 122.
159 ZUPANC Ciril: „Turški križ“ nad Podbrdom (ob petstoletnici). *Loški razgledi XVII/1970*, 73–79. Zusammenfassung.

XIII. Medicina

- 160 CEVC E(milijan): Paracelsus in slovenska ajda. *Glasnik SED XI/1970*, št. 1, 8.

XVI. Poezija

- 161 (BEDNARIK Rado) r.b.: Dve stari. *Trinkov koledar 1970*, Gorica (1970), 50–66.
162 CZIGAN France: „... da ne pojdejo z nami v grob!“ (O ljudski pesmi na Krčanjah). Letno poročilo državne realne gimnazije in gimnazije za Slovence v Celovcu *XIII/1969–70*. Celovec 1970, 62–79.
163 Izročilo iz Porabja. Povedala Gáspár Lászlóné Veriška. *Glasnik SED XI/1970*, št. 4, 38.
164 KUMER Zmaga: Jenkova „Lenčica“ – ljudska pesem. *Glasnik SED XI/1970*, št. 5, 33–35.
165 KUMER Zmaga: Marijina podoba v slovenskem pesemskem izročilu. *NM I/1970*, št. 5, 143–144; *NM I/1970*, št. 6, 167–169; *NM I/1970*, št. 7, 199–201.
166 KUMER Zmaga: Usoda naše ljudske pesmi. *Kol MD 1971*, Celje 1970, 134–137 (s sliko).
167 KUMER Zmaga: Posvetovanje o evropskih baladah na Norveškem. *Glasnik SED XI/1970*, št. 3, 25–27.
168 KUMER Zmaga: Zlogovanje v ljudski pesmi. *Muzikološki zbornik 1970*, zv. 6, 89–98. Summary.
169 ŠINKOVEC Črtomir: Partizanska ljudska pesem I., *Ljubljana 1970*, 226 strani (s slikami).
170 ŠINKOVEC Črtomir: Misli o partizanski ljudski pesmi. *Borec XXII/1970*, št. 8/9, 644–648.
171 VODUŠEK Valens: Slovenska koroška ljudska pesem. VI. seminar slovenskega jezika, literature in kulture, *Ljubljana 1970*, 43–50.
172 VODUŠEK Valens: Na poti za Lepo Vido. *SlovIK 1970*, 224–225.

XVII. Glasba in ples

- 173 HROVATIN Radoslav: Primer kontaminacije v metriki ljudske pesmi. *SE XXI–XXII/1968–69*. 1970, 103–107. Résumé.
174 MERKŮ Pavle: Stanje etnofonije med Slovenci v Italiji. *Glasnik SED XI/1970*, št. 2, 9–10.

- 175 RAVNIKAR Bruno: Indonezijska ksilofona v Goričanah. *SE XXI–XXII/1968–69*, 1970, 109–110. Summary (s sliko).
176 RAVNIKAR Bruno: Folklorne skupine – muzeji duhovne ljudske kulture. Ob gostovanju folklorne skupine „Emona“ v Trstu. *PDK XXVI/1970* (7. VI.), št. 127.
177 RAVNIKAR Bruno: Strokovno izobraževanje folklornih delavcev. *Kulturni poročevalec I/1970*, št. 1, 18–19.
178 RUTAR Marija: Ljudsko glasbilo „tulc“. *Srečanja V/1970*, št. 23/24, 63.

XVIII.A. Ljudsko slovstvo, splošno

- 179 Aperçu de la littérature populaire slovène (zasnova in realizacija: Milko MATIČETOV, francoski prevodi besedil: Sidonija JERAS). *Le livre slovène 8* (Ljubljana 1970) št. 4, 118–156.

XVIII.B. Ljudska pripoved, pripovedka, bajka, legenda – splošno

- 180 Domače pripovedke: Jakop snubi Katinco; Jakop in koza. *Trinkov koledar 1970*. Gorica (1970), 86–91.
181 KURET Niko: Kralj Gonjaš in kraljičica lepa Leksa. *Pionir XXVI/1970–71*, št. 1, 18–19.
182 MATIČETOV Milko: Prve objave ljudskih pripovedk. *Ciciban 25/5*, januar 1970, 141; *Ciciban 25/8*, april 1970, 228–229.
183 MATIČETOV Milko: Il friulano parlato dai resiani riflesso nella loro narrativa. *Atti del Congresso internazionale di linguistica e tradizioni popolari. Società Filologica Friulana*, 1969, Gorizia–Udine–Tolmezzo. Udine 1970, 107–114.
184 MATIČETOV Milko: Litterature populaire slovène. *Le livre slovène VIII/1970*, št. 4, 118–120.
185 MATIČETOV Milko: Le conte et les conteurs slovènes d'aujourd'hui. *Le livre slovène VII/1970*, št. 4, 136–139.
186 MERKŮ Pavle: Tri legende iz Karnajte. *Trinkov koledar 1970*, Gorica (1970), 92–96.
187 PLENIČAR Vladimir: Adam in Eva. *Lovec LIII/1970*, št. 5, 151.
188 Trdinove bajke in povesti o Gorjancih. Uvod: Emilijan Čevc. *Ilustriral: Boris Kobe*. Ljubljana 1970, 147 str.
189 VIDIC J(oze): Zaklad na Bogatinu. *Glas XXIII/1970* (11. XI.), št. 87.
190 ZORZUT Ludvik: Na gori. Kako so tri vodé, tri sestré uravnavale svoj tek ali kako se je Soča borila z Nadižo in Idrijo. *Kol MD 1970*, 148–156.

XVIII.C. Pravljica

- 191 MATIČETOV Milko: Slovenska ljudska pravljica. *Spremna beseda v knjigi Slovenske ljudske pripovedi*, Ljubljana 1970, 5–17.

XVIII.D. Anekdota, šala

- 192 KURET Niko: O šaljivih storijah slovenskega ljudstva. *SlovIK*, Ljubljana 1970, 113–115.

XIX. Ljudsko gledališče

- 193 KURET Niko: Zgodovina lutkarstva na Slovenskem. *Lutka I/1969*, (izšlo 1970), 611.
194 KURET Niko: Le théâtre folklorique des Slovènes. *Le livre slovène VIII/1970*, št. 4, 149–155.

XXI. Ljudski govor, narečje, jezik

- 195 NOVAK Vilko: Pomen narečja za ohranitev narodnosti v Prekmurju. *Dialogi VI/1970*, št. 11, 765–770. Janez Bogataj